

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/43/2019
Identifikačné číslo spisu: 1116214212
Dátum vydania rozhodnutia: 20.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1116214212.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu ERS Holding, spol. s r.o., Šamorínska 10, Bratislava, IČO: 35 702 982, zastúpeného advokátom JUDr. Tomášom Balážikom, Šamorínska 10, Bratislava proti žalovaným 1/ OTP Banka Slovensko, a.s., Štúrova 5, Bratislava, IČO: 31 318 916, 2/ Generality, a.s., Bavlárska 312/9, Trenčín, IČO: 47 132 507, o určenie neplatnosti právneho úkonu, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Cob/55/2017-722 z 19. júla 2018, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaným 1/ a 2/ n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 28Cb/141/2015-680 z 22. decembra 2016 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd prvej inštancie určil, že zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 27. mája 2014, uzatvorená medzi OTP Banka Slovensko, a.s., so sídlom v Bratislave ako postupcom a spoločnosťou BENEFIT GROUP II, a.s., so sídlom v Trenčíne ako postupníkom, je absolútne neplatným právnym úkonom, ďalej aby súd určil, že oznámenie spoločnosti BENEFIT GROUP II, a.s., zo dňa 11. júna 2014 o výkone záložného práva na nehnuteľnostiach zapísaných v katastri nehnuteľností vedenom Okresným úradom Bratislava, Katastrálny odbor, okres Bratislava II, obec Bratislava - mestská časť Ružinov, kat. úz. H. na LV č. XXX ako parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape ako pozemok, parc. č. XXXX/X - záhrady vo výmere 4.011 m², pozemok parc. č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 803 m², pozemok parc. č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 32 m², pozemok parc. č. XXXX. - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 183 m², stavby: výrobná hala súp. č. XXX na parc. č. XXXX, hala bez súp. č. na parc. č. XXXX/X, adm. budova bez súp. č. na parc. č. XXXX/X, sklad bez súp. č. na parc. č. XXXX/X je absolútne neplatným právnym úkonom a napokon, aby súd určil, že BENEFIT GROUP II, a.s., so sídlom v Trenčíne nie je záložným veriteľom na základe zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. 2500/08/266-ZZ-01 zo dňa 23. júna 2008 a z uvedeného dôvodu nie je oprávnený uspokojiť touto záložnou zmluvou zabezpečenú pohľadávku výkonom záložného práva.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že z vykonaného dokazovania je zrejmé, že medzi účastníkmi bol záväzkový vzťah založený zmluvou o splátkovom úvere zo dňa 23. júna 2008, zabezpečený aj zriadením záložného práva k nehnuteľnosti, a to zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. 2500/08/266-ZZ-01 z 23. júna 2008. V dôsledku porušenia povinnosti dlžníka - žalobcu - riadne a včas splácať dlžnú sumu úveru žalovaný 1/ využil zmluvné dojednania obsiahnuté vo všeobecne záväzných obchodných podmienkach a z dôvodu podstatného porušenia zmluvy vyhlásil úver za splatný, čím nastala predčasná splatnosť úveru a následne splatnú pohľadávku žalovaný 1/ postúpil na tretí subjekt, zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 27. mája 2014. Súd v prvom rade skúmal existenciu právneho záujmu na požadovanom určení, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 137 CSP (pôvodne § 80 písm. c/ OSP), ktorý musí byť naliehavý. Zdôraznil, že pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Uviedol, že základnou podmienkou dôvodnosti a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby podľa uvedeného ustanovenia je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom právnom určení. Rozumie sa tým právny záujem žalobcu, ktorý musí byť daný v čase vyhlásenia rozsudku a musí byť kvalifikovaný t. j. naliehavý. Vyslovil názor, že spravdla je naliehavý záujem daný v prípade, keď sa nemožno domáhať priamo plnenia, tiež vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo navrhovateľa alebo bez tohto určenia bolo jeho právne postavenie neisté. V tejto spojitosti si treba ujasniť, či a ako sa následne požadované určenie môže dotknúť právnych pomerov účastníkov, t. j. či môže založiť právne významný následok v týchto pomeroch. Určovacia žaloba bude zvyčajne prípustná, ak sa ňou odstraňuje spornosť vzťahu účastníkov a predchádza vzniku ďalších sporov, prípadne ak sa vytvára pevný základ právneho vzťahu. V danom prípade je predmetom určenie neplatnosti právneho úkonu, zmluvy o postúpení pohľadávky, oznámenia o výkone záložného práva a určenie, že záložným veriteľom nie je žalovaný 2/. V súvislosti s posudzovaním existencie naliehavého právneho záujmu poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/56/2009 zo dňa 22. septembra 2010 ako aj na rozsudok NS SR sp. zn. 1MCdo 7/2004 uverejnený v periodiku ZSP 17/2008. V súvislosti s požadovaným určením neplatnosti oznámenia BENEFIT GROUP II, a.s. zo dňa 11. júna 2014 o výkone záložného práva na nehnuteľnosti a určením, že BENEFIT GROUP II, a.s. nie je záložným veriteľom na základe zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. 2500/08/266-ZZ-01 zo dňa 23. júna 2008 dospel k záveru, že žalobca nepreukázal, že by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, keď v čase rozhodovania súdu vlastníkom nehnuteľnosti je tretí subjekt, účinky právnych úkonov nastali a teda potreba naliehavosti odpadla. Taktiež nemal za preukázané, že bez uvedeného určenia je právo žalobcu na plnenie povinností žalovaného 2/ neisté resp. pôsobiace do budúcnosti. Keďže nebol preukázaný právny stav neistoty žalobcu ako vlastníka nehnuteľnosti, ktoré boli v rámci výkonu záložného práva prevedené na tretí subjekt, tento stav nemôže byť odstránený určovacím výrokom rozhodnutia súdu. Súd dodal, že negatívny určovací petit neodstráni spornosť, vlastnícke právo bolo prevedené na tretí subjekt a pozícia záložného veriteľa zanikla a proces výkonu záložného práva bol ukončený. Práve určenie negatívneho výroku vyvoláva spornosť, kto je vlastníkom nehnuteľnosti.

3. Súd prvej inštancie konštatoval danosť naliehavého právneho záujmu v súvislosti s požadovaným určením, že zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 27. mája 2014, uzatvorená medzi OTP Banka Slovensko, a.s., so sídlom Bratislava ako postupcom a BENEFIT GROUP II, a.s., so sídlom Trenčín ako postupníkom, je absolútne neplatným právным úkonom. Konštatoval, že takéto určenie je spôsobilé privodiť žalobcovi priaznivejšie právne postavenie - dostať sa do pozície dlžníka vo vzťahu k žalovanému 1/.

4. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie konštatoval, že právny úkon, zmluva o postúpení pohľadávky nevykazuje také vady v rozpore so zákonnými požiadavkami na právne úkony, ktoré by mohli viesť k vysloveniu absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Námietky žalobcu ohľadne predmetu postúpenia, za ktorý považuje žalobca postúpenie celého úverového vzťahu, teda de facto by malo ísť o nováciu záväzku označil súd prvej inštancie za nedôvodné. Pohľadávka je špecifikovaná v čl. III bod 2 zmluvy ako peňažná suma v členení istina, úroky, úroky z omeškania a poplatky s uvedením

zabezpečenia pohľadávky a v čl. III bod 4 zmluvy sa uvádza, že na postupníka touto zmluvou neprechádzajú práva postupcu na inkasovanie alebo odpisovanie peňažných prostriedkov z účtov vedených postupcom ako bankou, dohodnuté medzi majiteľom účtu a postupcom v súvislosti so splácaním postupovaných pohľadávok ani práva postupcu ako záložného veriteľa z akýchkoľvek záložných zmlúv k pohľadávkam na výplatu peňažných prostriedkov. So zreteľom na uvedené mal za preukázané, že nešlo o zmenu veriteľa resp. zmenu podmienok existujúceho úverového vzťahu. Ohľadne pohľadávky z úverového vzťahu bola určená jej predčasná splatnosť a následne pohľadávka ako splatný peňažný nárok bola predmetom postúpenia. Taktiež nemal zo strany žalobcu za preukázané a žalovaný 1/ toto radikálne odmieta, že sa zmluvné strany - žalobca a žalovaný 1/ - dohodli, že pohľadávka z úveru nebude predmetom postúpenia. Uvedené nepotvrdil ani predvolaný svedok pani C.. V celom konaní vo vzťahu k zmluve o postúpení pohľadávky žalobca nepreukázal, ktorú povinnosť žalovaný 1/ porušil. Súd takéto porušenie nezistil ani v rámci dokazovania. Námietka zhoršenia právneho postavenia žalobcu postúpením pohľadávky a neprímeranosť výkonu záložného práva nebola preukázaná. Žalovaný 1/ postúpil pohľadávku, s ktorou prešlo na postupníka aj zabezpečenie formou záložného práva. Záložné právo je akcesorické, sleduje pohľadávku (viď rozsudok NS SR sp. zn. 1ObdoV 102/2005), teda žalovaný 1/ neporušil povinnosť postúpenia zabezpečenia pohľadávky spolu s pohľadávkou, ktorú zabezpečuje. Žalovaný 1/ postupoval v zmysle zmluvných dojednaní tak ako sú uvedené vo všeobecných úverových podmienkach (ďalej aj „VÚP“) čl. VI bod 1, 2, 3 a využil svoje právo sankcionovať žalobcu ako dlžníka, ktorý sám v konaní uznal, že porušil zmluvné dojednania, avšak podľa jeho vyjadrenia bol v omeškani so zanedbateľnou sumou. Súd poukázal na skutočnosť, že zmluvné dojednania ani právne predpisy neurčujú, aká suma vo vzťahu k povinnosti riadne a včas splácať úver má byť považovaná za zanedbateľnú.

5. K argumentácii žalobcu o konaní v rozpore s dobrými mravmi (postúpenie pohľadávky a následná realizácia záložného práva a odpredaj nehnuteľnosti za neprímeranú cenu oproti cene určenej znaleckým posudkom) súd uviedol, že ak došlo ku konaniu v rozpore s dobrými mravmi dôsledky konania žalovaného 1/ alebo 2/ nemajú súvis s neplatnosťou zmluvy o postúpení pohľadávky. Súd nezistil vo vzťahu k uzatvoreniu a platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky také konanie žalovaného 1/ a 2/, vedúce k vysloveniu neplatnosti tohto právneho úkonu, preto žalobu v tejto časti zamietol.

6. V súvislosti s oznámením o postúpení pohľadávky súd prvej inštancie uviedol, že obligatórne náležitosti takéhoto úkonu nie sú zakotvené v právnom predpise a po prihliadnutí na všeobecné náležitosti právnych úkonov, posudzovaný právny úkon je bezvadným právnym úkonom. Poukázal na to, že samotný žalobca priznal druhotnú platobnú neschopnosť, čo však ospravedlňoval nesplnením si povinnosti zo strany správcu dane, nevrátenie vratky DPH, pričom ani túto skutočnosť súdu nepreukázal. Námietku nedoručenia listovej zásielky - oznámenia o predčasnej splatnosti úveru, doručenej na adresu žalobcu uvedenú v zmluve, označil za nedôvodnú, nakoľko z ustanovení VÚP vyplýva, že žalovaný 1/ postupoval v ich súlade. Súd nezistil pochybenie v rámci realizácie postúpenia pohľadávky na žalovaného 2/, ktoré by vykazovalo znaky konania v rozpore s dobrými mravmi. Námietku žalobcu, že postúpením pohľadávky došlo k porušeniu ochrany bankového tajomstva podľa zák. č. 483/2001 Z.z., ako aj ochrany osobných údajov žalobcu a ručiteľa, označil za irelevantnú k meritu konania, pričom na podporu správnosti svojho záveru poukázal na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 29Odo 1613/2005 a stanovisko publikované pod R 46/2009.

7. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na § 262 ods. 1 CSP a žalovanému 1/ a 2/, ktorí mali vo veci plný úspech priznal nárok na náhradu trov konania s tým, že o výške trov konania rozhodne súd v súlade s ustanovením § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

8. Na odvolanie žalobcu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil za stotožnenia sa s jeho odôvodnením (§ 387 ods. 1, ods. 2 CSP), keď skonštatoval jeho vecnú správnosť. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku, v súvislosti so súdom prvej inštancie riešenou otázkou existencie naliehavého právneho záujmu, zdôraznil preventívny charakter určovacej žaloby, keď jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia

budúcich sporov účastníkov. Odvolací súd vyslovil názor, že určovacím návrhom nemožno žiadať určenie neexistencie určitej skutočnosti do minulosti, t. j. v prejednávanej veci žiadať určenie, že žalovaný 2/ (predtým označený obchodným menom BENEFIT GROUP II, a.s.) nebol záložným veriteľom na základe zmluvy o zriadení záložného práva. Odvolací súd konštatoval, že záložné právo jeho výkonom zaniklo v zmysle § 151md ods. 1 písm. i/ Obč. zák. a tým aj postavenie žalovaného 2/ ako záložného veriteľa. Konštatoval, že v situácii, keď už došlo k prevodu nehnuteľnosti, právne postavenie žalobcu ako pôvodného vlastníka nehnuteľnosti, ďalej nie je ohrozené. V súvislosti s argumentáciou žalobcu, že určenie uvedených skutočností je základom, bez ktorého žalobca nemá titul k vymáhaniu náhrady škody, odvolací súd uviedol, že ani prípadné určenie, že žalovaný 2/ nebol záložným veriteľom vo vzťahu k žalobcovi, by neodstránilo spornosť, kto je vlastníkom nehnuteľnosti, v dôsledku čoho by nebol naplnený účel určovacej žaloby, ktorým je odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Za správny odvolací súd označil záver súdu prvej inštancie o existencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, keď aj odvolací súd pripustil, že dlžník má záujem na jasnom a prehľadnom zmluvnom záväzku, aby nemusel čeliť nutnosti skúmať, komu má plniť, aby sa zbavil svojho dlhu. Poukazujúc na rozhodnutie publikované pod R 119/2003 odvolací súd konštatoval, že sa žalobca nemôže s úspechom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, keď mu postúpenie bolo oznámené postupcom. Avšak v prípade, že takéto oznámenie nespĺňa základné náležitosti právneho úkonu, najmä pokiaľ by nebolo dostatočne jasné a určité, prichádza do úvahy možnosť žalovať určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, ak by k účinnému oznámeniu došlo až preukázaním postúpenia zo strany postupníka. V odvolaní žalobca neplatnosť oznámenia odôvodňoval tým, že z neho skôr vyplýva, že došlo k postúpeniu celého záväzkového vzťahu. Odvolací súd poukázal na to, že žalobca pripustil, že vedel výšku svojho dlhu avšak nie výšku toho, čo bolo skutočne postúpené. Odvolací súd nepovažoval námietky žalobcu za dôvodné, nakoľko z oznámenia o postúpení pohľadávky jednoznačne vyplýva, aká pohľadávka bola postúpená. Poukázal na to, že postupca v oznámení zároveň upozornil dlžníka, že všetky záväzky vyplývajúce z uvedenej zmluvy je povinný plniť výhradne postupníkovi. So zreteľom na uvedené odvolací súd konštatoval, že si žalobca musel byť vedomý toho, že žalovanému má plniť celú pohľadávku vyplývajúcu z predmetnej zmluvy. Odvolací súd ďalej uviedol, že žalobca nepreukázal existenciu dojednania zákazu previesť pohľadávku zo zmluvy o úvere na inú osobu. Zákaz nevyplýva priamo z textu písomnej zmluvy a ani z iných listín predložených v konaní. Za dohodu účastníkov o zákaze postúpenia pohľadávky na ďalšiu osobu nepovažoval odvolací súd ani prípadný prisľub žalovaného 1/ o možnosti revitalizácie úveru bez toho, že by veriteľ pristúpil k výkonu záložného práva. Možnosti riešenia vzniknutej situácie, ktoré veriteľ žalobcovi navrhol, žalovaného 1/ nezaväzovali. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd uzavrel, že uvedená zmluva je dostatočne jasná, určitá a zrozumiteľná, postupovaná pohľadávka je špecifikovaná v čl. III bod 2 zmluvy ako peňažná suma v členení istina, úroky, úroky z omeškania a poplatky s uvedením zabezpečenia pohľadávky.

9. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ v spojení s § 432 ods. 1 CSP.

10. Dovolateľ v dovolaní uviedol, že dovolaním napadnutý rozsudok mu nebol doručený, ale jeho právnomu zástupcovi bol vydaný dňa 14. novembra 2018 na Krajskom súde v Bratislave jeho opis. Dovolateľ sa dozvedel o jeho existencii z iného rozhodnutia a to uznesenia Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 28Cb/141/2015 zo dňa 1. októbra 2018, ktoré bolo doručené do elektronickej schránky advokátky A. S. X. S., ktorá už od júna 2017 nevykonávala právne zastúpenie žalobcu. Z uvedeného uznesenia vyplýva, že dovolaním napadnutý rozsudok mal nadobudnúť právoplatnosť dňa 26. septembra 2018, potom dovolanie podáva v zákonom stanovenej dvojmesačnej lehote. Napadnutý rozsudok označil za odporujúci ustálenej judikatúre najvyšších súdnych autorít ako aj § 92 ods. 8 Zákona o bankách. Nerešpektovanie takejto úpravy má potom za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky pre rozpor so zákonom podľa § 39 Obč. zák. (viď rozsudok NS SR z 28. marca 2018, sp. zn. 7Cdo 26/2017). V súvislosti so zmluvou o postúpení pohľadávky poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 3Obdo 7/2009 zo dňa 14. októbra 2010, NS ČR sp. zn. 29Odo 882/2005 z 27. februára 2006, v súvislosti s otázkou možnosti súčasného postúpenia záložného práva na nehnuteľnosti, ktorým bola pohľadávka zabezpečená, zmluvou o postúpení pohľadávky, poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 2Obdo 11/03 z 30.

apríla 2003. Napokon poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/56/2009 zo dňa 22. septembra 2010, ktorý rieši problematiku naliehavého právneho záujmu. Odvolaciemu súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci a odklon od Zákona o bankách. Namietal, že žalovaný 1/ nedoručil žalobcovi písomnú výzvu (§ 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z. v znení účinnom v čase postúpenia). Žalovaný 1/ chybné aplikoval ustanovenie VÚP o fikcii doručenia. Žalobca v danom čase nebol nepretržite, dlhšie ako 90 kalendárnych dní, v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobca nepreukázal, že medzi žalobcom a žalovaným 1/ bola dohoda podľa ktorej mal byť možný dlh splácaný novým splátkovým kalendárom, avšak táto skutočnosť priamo vyplýva, z výpovede svedka pani C.. Nakoľko išlo o ústne dohody, výpoveď svedka je v tomto prípade jediným možným dôkazom. Ďalej tvrdil, že súdy odignorovali zákonnú úpravu Zákona o bankách a spôsob realizácie záložného práva, ktorý poskytol žalobca žalovanému 1/ a žalovaný 1/ nemal súhlas vlastníka nehnuteľnosti (žalobcu), aby mohol previesť záloh ako vecné bremeno na tretiu osobu. Dovolateľ konštatoval, že je evidentné, že žalovaní 1/ a 2/ konali s úplne iným cieľom, aj vzhľadom na spôsob akým rýchlo, priamo predali záloh spriaznenej osobe žalovaného 2/ a to pod cenu ocenenú znaleckým posudkom. Súdy sa nevysporiadali s tým, prečo odmietli ďalší ním navrhovaný dôkaz výsluch svedka pána Z., ktorý mal záujem odkúpiť nehnuteľnosť ako nespriaznená osoba. Nesprávnym procesným postupom mu súdy nižšej inštancie znemožnili vykonať dôkazy tak, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súdom ďalej vytýkal, že nevykonali ani výsluch Z. Z., konateľa žalovaného 1/, na ktorého bol prevedený záloh, ktorý by potvrdil prepojenosť osôb na žalovaného 2/. Z tohto dôvodu označil rozsudok aj za nepreskúmateľný. Vo veci konajúcim súdom vytýkal, že sa nezaoberali skutočnosťami a ich následkami, keď došlo k zhoršeniu postavenia žalobcu scudzením nehnuteľností prostredníctvom zmluvy o postúpení pohľadávok a to za zlomok trhovej ceny predmetných nehnuteľností, čo je v rozpore nielen so Zákomom o bankách ale aj v rozpore s poctivým obchodným stykom a dobrými mravmi. Dovolateľ ďalej poukazoval na to, že žalovaný 1/ mu zásielku - oznámenie o zosplatnení úveru nedoručil. Vyslovil názor, že žalovaný 1/ by mal zvoliť formu doručovania predmetných písomností - doručovanie do vlastných rúk alebo použitie formy doručovania písomnej komunikácie, ktorá sa zaužívala medzi zmluvnými stranami t. j. e-mailovú komunikáciu alebo zaslanie pošty na adresu ERS Holding s.r.o., Šamorínska 10, Bratislava a doručiť údajné oznámenie o spoplatnení úveru do vlastných rúk tak žalobcovi ako aj ručiteľovi úveru. Zdôraznil, že údajný list o vyhlásení predčasnej splatnosti úveru zo dňa 24. apríla 2014, t. j. oznámenie o zosplatnení úveru sa nedostalo do sféry dispozície žalobcu a adresát - žalobca ani ručiteľ úveru Z. Q. Q. nemali možnosť oboznámiť sa s ním. Keďže sa žalobca o predčasnom zosplatnení úveru nedozvedel, nemohol sa záväzok žalobcu stať splatným v 10. deň po doručení predmetného oznámenia t. j. dňa 10. mája 2014. Je evidentné, že sa všetky písomnosti ohľadom delikvencie splátok úveru v predchádzajúcich obdobiach žalobcovi doručovali prostredníctvom e-mailových správ. Ide o obchodnú zvyklosť, ktorá sa má rešpektovať zmluvnými stranami. Vyjadril presvedčenie, že existenciu tejto obchodnej zvyklosti, e-mailovou korešpondenciou v konaní preukázal. Ďalej poukázal na to, že ak žalovaný 1/ informoval, že treba zaplatiť 8.000 € a bolo zaplatených 6.400 € tak dlh predstavoval po vyčíslennej výške zo dňa 27. marca 2014 len zanedbateľnú časť, a to výške 1.600 €, čím neexistoval ani dôvod na skončenie alebo odstúpenie z úverovej zmluvy, nakoľko v predchádzajúcom období bola obchodná prax, že problém nastáva už pri delikvencii nad 60 dní omeškania t. j. dva mesiace, pričom žalovaný 1/ rešpektoval v predchádzajúcom období delikvenciu aj 3 mesiace. Vyslovil názor, že zosplatnením úveru dochádza k novácii záväzku, čo znamená, že ani záväzok 1.600 €, s ktorým bol v omeškaní (do 60 dní k 27. máju 2014) zaniká, lebo vzniká nový záväzok a to splatenie celej nesplatennej časti úveru s novou lehotou splatnosti, tzv. novácia záväzku. Ak by sa aj vzalo v úvahu, že vznikol záväzok žalobcovi v celej časti nesplatennej časti úveru, tak by išlo o lehotu na splatenie podľa tvrdenia žalovaného 1/, ktorá pripadá na deň 10. máj 2004 a za 17 dní došlo k postúpeniu pohľadávky zo žalovaného 1/ na žalovaného 2/. Záverom uviedol, že určenie neplatnosti priameho predaja nehnuteľnosti žalobcu, je predmetom samostatného súdneho konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 26Cb/402/2015, ktoré je prerušené do skončenia tohto konania, v ktorom je riešená otázka neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky medzi žalovaným 1/ a 2/, čo tiež potvrdzuje existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

11. Žalovaní sa k dovolaniu nevyjadrili.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok je potrebné odmietnuť.

13. V súvislosti s námietkou žalobcu o riadnom nedoručení rozsudku, súvisiacou s ukončením právneho zastupovania žalobcu advokátkou A.. S. X. už v júni 2017, sa dovolací súd najprv zaoberal včasnosťou podaného dovolania.

14. Podľa § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

15. Podľa § 124 ods. 2 CSP hmotnoprávny úkon strany je voči súdu účinný okamihom doručenia a voči ostatným subjektom od okamihu, keď sa o ňom v konaní dozvedeli.

16. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že v odvolacom konaní bol žalobca zastúpený advokátkou A.. S. X. S.. na základe plnej moci zo dňa 26. januára 2017. V odvolaní uvedená právna zástupkyňa oznámila Šamorínsku 10, v Bratislave ako svoju korešpondenčnú adresu. Nakoľko odvolaciemu súdu nebolo v zmysle § 124 ods. 2 CSP známe ukončenie zastupovania uvedenou právnou zástupkyňou, odvolací súd postupoval správne, keď písomnosti doručoval na advokátkou označenú adresu. S účinnosťou od 1. júla 2018 v zmysle § 106 ods. 1 CSP v spojení s § 821 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z.z. bolo povinnosťou súdu doručovať písomnosti právnenému zástupcovi, ktorý je fyzickou osobou už do jeho elektronickej schránky. Nakoľko odvolací súd už po tomto termíne nedoručoval dovolaním napadnutý rozsudok A.. S. X. do jej elektronickej schránky ale iba na ňou označenú korešpondenčnú adresu, na ktorej si ju navyše neprevzala nepovažoval dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok týmto spôsobom za riadne žalobcovi doručený a preto, po prihliadnutí na túto skutočnosť považoval dovolanie za včas podané.

17. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

18. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

20. Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dôvod, ktorým možno však úspešne odôvodniť len procesne prípustné dovolanie, pričom nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá prípustnosť dovolania, o prípad ktorý ide aj v posudzovanej právnej veci. Dovolanie je v Civilnom sporovom poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, pretože pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmaniu a ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

21. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite

doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, resp. ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu je rozhodovaná rozdielne. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016 z 26.09.2017, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/52/2017 z 8.06.2017).

22. Pokiaľ dovolateľ namieta aj nesprávne právne posúdenie právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), je povinný zároveň špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť. Právna otázka takto dovolateľom v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ alebo písm. c/ CSP. Navyše z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je rozhodujúci len odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, za ktorú nemožno považovať rozhodnutie súdu cudzieho štátu (rozsudok NS ČR sp. zn. 29Odo 882/2005 z 27. februára 2006) a ani rozhodnutie NS SR vydané v odvolacom konaní (2Obo/11/03 z 30. apríla 2003), na ktoré dovolateľ v dovolaní poukazoval. Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (viď R 54/2012 a rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013).

23. Samotná polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd rozhodol, nezodpovedajú významovo kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú právnu otázku mal dovolateľ na mysli.

24. Z dovolania vyplýva, že žalobca vytýka odvolaciemu súdu viacero nesprávností, kritizuje správnosť jeho právnych úvah, náhľadov a záverov, ako aj neopodstatnenosť niektorých jeho konštatovaní ako aj nevykonanie niektorých ním navrhovaných dôkazov. Dovolateľ sa v dovolaní v podstate zaoberal vecnou správnosťou právnych záverov súdov (právnym posúdením prejednávanej veci), pričom za nesprávny označil právny záver obidvoch súdov, že v prejednávanej právnej veci boli v zmysle § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzatvorenia dohody o postúpení splnené zákonné predpoklady pre platné postúpenie pohľadávky. Dovolateľ jednak spochybňoval záver súdov, že mu bola v zmysle uvedeného ustanovenia doručená písomná výzva a to s odkazom na zaužívanú obchodnú zvyklosť týkajúcu sa spôsobu doručovania písomnej korešpondencie, považujúc za nesprávne, keď súdy pri posudzovaní doručovania vychádzali iba z obsahu VÚP a neprihliadali na zaužívané pravidlá, ktoré sa postupne vyvinuli v zmluvnom vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 1/. Ďalej nesúhlasil so záverom súdov týkajúcim sa dĺžky jeho omeškania so splnením jeho záväzku, nevyhnutnej pre platné postúpenie pohľadávky. Súdom ďalej vytýkal, že pochybili, keď nedospeli k záveru, že žalovaní konali v rozpore s poctivým obchodným stykom a dobrými mravmi, keď bol nezákonne prevedený záloh nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu na žalovaného 2/ žalovaným 1/ a následne žalovaným 2/ na spriaznenú osobu so žalovaným 2/ za zlomkovú hodnotu.

25. Nesprávne právne posúdenie veci a ani nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu však samé o sebe nezakladajú prípustnosť dovolania v zmysle citovaného § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ v spojení s § 432 CSP. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - iba v prípadoch Civilným

sporovým poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo 113/2012, sp. zn. 2Cdo 132/2013, sp. zn. 3Cdo 18/2013, sp. zn. 4Cdo 280/2013, sp. zn. 5Cdo 275/2013, sp. zn. 6Cdo 107/2012 a sp. zn. 7Cdo 92/2012). Pri uplatnení tézy, vyplývajúcej z rozhodnutí ESLP, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce res iudicata „majú zostať nedotknuté“, treba na prípady možnosti prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadieť ako na výnimky z tejto zásady. Aj Civilný sporový poriadok so zreteľom na uvedené upravuje podmienky prípustnosti dovolania a prípady, v ktorých možno právoplatné rozhodnutie napadnúť dovolaním považuje len za výnimku zo zásady jeho záväznosti a nezmeniteľnosti. Právnu úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade vykladať rozširujúco: na mieste je tu skôr reštriktívny výklad.

26. V dôsledku nevymedzenia právnej otázky relevantnej v zmysle tohto ustanovenia neboli dané predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu. V tomto smere dovolací súd konštatuje, že v prípade absencie vymedzenia právnej otázky, NS SR nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd. Ak by postupoval inak (opačne), uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (viď Števcík M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382, ako aj rozhodnutia NS SR vo veciach, sp. zn. 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017 či 8Cdo/78/2017). Z týchto dôvodov dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovaného s poukazom na § 421 CSP nevymedzuje právnu otázku relevantnú z hľadiska odseku 1 písm. b/ tohto ustanovenia.

27. Napokon dovolací súd uvádza, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia môže byť v určitých špecifických prípadoch vyhodnotená ako vada zmätočnosti (R 2/2016), a to aj za právnej úpravy Civilného sporového poriadku (napr. sp. zn. 4Obdo/66/2017), ktorej následkom musí byť znemožnenie konkrétnych procesných práv strany sporu, vyúsťujúce do porušenia práva na spravodlivý proces. Nepreskúmateľné a zmätočné rozhodnutie však nemožno stotožniť s nesprávnym právnym posúdením veci súdom, ktoré dovolateľ či už súdu prvej inštancie ako aj odvolaciemu súdu vytýka. Pri viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) tak, ako ich vymedzil žalovaný v podanom dovolaní, bol dovolací súd oprávnený predmetnú námietku skúmať iba v tom smere, či zodpovedá ustanoveniu § 432 ods. 2 CSP, pričom uzavrel, že takémuto vymedzeniu nezodpovedá.

28. Záverom dovolací súd uvádza, že dovolateľ síce výslovne nevyvodil dôvod prípustnosti z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, avšak na viacerých miestach označil odôvodnenie napadnutého rozsudku za zmätočné a arbitrárne. Dovolací súd s poukazom na obsah odôvodnení rozsudkov súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu dospel k záveru, že súdy dali jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré účastníci nastolili a nenechali bez povšimnutia ich argumenty, ktoré mali pre vec podstatný význam. Odôvodnenie odvolacieho súdu, ktoré je potrebné posudzovať v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, tak podľa názoru dovolacieho súdu spĺňa požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia.

29. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný nevymedzil uplatnený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, dovolací súd odmietol jeho dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP.

30. Žalovaní boli v dovolacom konaní úspešní, vznikol im preto nárok na náhradu trov dovolacieho konania v zmysle §§ 255 ods. 1, 262 ods. 1, 453 ods. 1 OSP. Žalovaným, ako úspešným účastníkom

dovolacieho konania, však podľa obsahu spisu v dovolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, najvyšší súd im preto v súlade s článkom 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcich procesnú ekonómiu, náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. (k uvedenému porovnaj uznesenie NS SR z 28. februára 2018 sp. zn. 7Cdo/14/2018, publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. R 72/2018).

31. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.